

Zomrel režisér Martin Hollý
(11. august 1931 Košice – 18. marec 2004)

Dňa 18. marca 2004 zomrel slovenský filmový a televízny režisér a scenárista Martin Hollý, ktorý sa významne zapísal do dejín slovenského filmu. Do kinematografie vstúpil dokumentmi v 50-tych rokoch, v hranom filme od svojho debutu *Havrania cesta* z roku 1962 nakrútil viac ako tri desiatky filmov, ďalej televízne filmy, inscenácie a seriály. Martin Hollý ako jedna z najvýraznejších režisérskych osobností slovenskej kinematografie nakrúcal žánrovo rôznorodé filmy, v ktorých dokázal z akejkoľvek situácie vykresliť napínavú drámu so zmyslom pre tragiku i humor a pre pochopenie charakterovo výrazných postáv.

Martin Hollý bol synom herca a režiséra Martina Hollého st. Študoval filmovú réžiu na FAMU v Prahe (1951 – 53), štúdium však nedokončil. V rokoch 1953 – 57 pôsobil ako režisér Štúdia krátkych filmov v Bratislave (*Na vedľajšej koľaji*, *Ľudia na vode*), v rokoch 1958 – 61 pracoval ako asistent réžie a pomocný režisér vo Filmovom štúdiu Barrandov v Prahe a od roku 1962 ako samostatný režisér hraných filmov v Slovenskom filme Bratislava.

V hranom filme Martin Hollý debutoval filmom *Havrania cesta* (1962). Bol žánrovo univerzálnym režisérom divácky úspešných filmov s pútavým dramatickým príbehom, nakrútených podľa dôkladne prepracovaného scenára. Dôraz kládol predovšetkým na psychologicky presne vykreslené charaktery a herecky výnimočne zvládnuté úlohy. Nakrútil psychologické príbehy *Prípado pre obhajcu* (1964), *Mŕtvi učia živých* (1983), divácky atraktívne romantické príbehy z tatranského prostredia *Medená veža* (1970), *Orlie pierko* (1971), dramatické príbehy z 1. a 2. svetovej vojny *Súkromná vojna* (1977), *Signum laudis* (1980), za ktorý získal Krištálový glóbus na 22. MFF Karlove Vary, ... *nebo být zabit* (1985), klasickú rozprávku *Soľ nad zlato* (1982) a i.

Medzinárodný úspech Martinovi Hollému priniesla aj jeho televízna tvorba. Za film *Balada o siedmich obesených* (1968) získal ocenenia na MTF v Monte Carlo (1969) a MTF v Hollywoode (1970). Jeho televízne filmy *Stroskotanie Danubia* (1976), *Bašta I. – III.* (1969), tv. inscenácie *Sudca a kat* (1966), *Andersonwillský proces* (1971), *Amok* (1977) a i. patria do zlatého fondu Slovenskej televízie. V 90-tych rokoch v období výrobnnej stagnácie slovenského filmu nakrúcal len v Českej republike – filmy *Zámek v Čechách* (1993), *Cesta peklem* (1995), tv. seriál *Na lavici obžalovaných* *justícia* (1998). V poslednom období svojho života sa venoval aj režírovaniu dabingov zahraničných filmov.

Martin Hollý bol jedným z najvýraznejších rozprávačov v slovenskej kinematografii. Jeho filmy mali vždy silný príbeh, pevné a presvedčivé charaktery postáv, kládol vždy veľký dôraz na dynamiku a napätie rozprávania. Pre mesačník o filmovom dianí na Slovensku Film.sk v roku 2001 povedal, že „pre mňa bolo rozprávanie príbehu vo

filme veľmi ľahké. Už pri čítaní scenára vidím vlastne všetko – herca, záber, celú scénu... celý film. A tak sa mi zdalo, že text len rozpisujem do jednotlivých záberov. Potom už stačí prispôbovať rytmus, aby bolo rozprávanie plynulé a zaujímavé. A každej postave som poskytol vždy všetky možnosti, aby bola dobrým človekom. Aj tej najnegatívnejšej. Myslím si totiž, že každé zlo je len zblúdilá myšlienka dobra.“

Slovenský filmový ústav vydal v roku 2001 v edícii Camera Obscura monografiu o Martinovu Hollom autora Richarda Blecha pod názvom *Martin Hollý: Život za kamerou*. Publikácia ponúka prierez dielom Martina Hollého a súčasne sprostredkúva plastický obraz formovania jeho osobnosti v širších súvislostiach doterajšieho umeleckého pôsobenia. Popri sérii rozhovorov s tvorcom, v ktorých sa odкрývajú zaujímavé a v mnohých prípadoch doposiaľ nezverejnené skutočnosti z jeho profesijného a súkromného života, sú v nej aj pôvodné historicko–analytické texty príslušníkov štyroch generácií slovenských filmových teoretikov (Pavel Branko, Rudolf Urc, Jelena Paštéková, Ľubica Mistríková), spomienky a vyznania jeho spolupracovníkov a priateľov a úryvky z troch realizovaných filmových scenárov (*Balada o siedmich obesených, Signum laudis, Noční jazdci*). Publikáciu dopĺňa filmografia, ceny a vyznamenania, výberová bibliografia a rozsiahly fotografický materiál z autorovho osobného archívu.

*faktografické údaje spracované z podkladov Renáty Šmatlákovej z odd.
dokumentácie a knižničných služieb SFÚ*